Lausunto
Asianumero: U 69/2022 vp – UJ 20/2025 vp
Päivämäärä: 15.9.2025

Pauliina Penttilä
TIO / TDL

Liikenne- ja viestintävaliokunta

U 69/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmään ehdotuksesta asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final) liittyvä jatkokirjelmä UJ 20/2025 vp

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa koskien asetusehdotusta lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (ns. CSAM-asetusedotus) ja siitä toimitettua U-jatkokirjelmää UJ 20/2025 vp. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää lasten suojelemisen tavoitetta äärimmäisen tärkeänä, ja pitää edelleen tärkeänä, että EU-tasolla valmisteltaisiin oikeasuhtainen ja kestävä sääntely, jolla tähän tavoitteeseen voidaan päästä. Erittäin kannatettavasta tavoitteestaan huolimatta komission asetusehdotuksessa esitetyillä toimilla voi olla erittäin merkittävää vaikutusta kaikkien käyttäjien viestinnän luottamuksellisuuteen ja viestintäpalveluiden turvallisuuteen.

Neuvotteluissa on palautettu tekstiin tunnistamismääräys, jolla viranomainen voisi velvoittaa palveluntarjoajan tunnistamaan palvelussaan jaetuista viesteistä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa sisältävää materiaalia ja raportoimaan siitä viranomaisille. Kompromissitekstin mukaista tunnistamismääräystä käsiteltiin etenkin eduskunnalle toimitetussa erillisselvityksessä asian EUN 78/2024 vp yhteydessä. Asiantuntijakuulemisten yhteydessä tietoturva-asiantuntijat ovat ilmaisseet tällaiseen ratkaisuun liittyvän erittäin vakavia huolia kyberturvallisuudesta sekä perusoikeuksien toteutumisesta. Tunnistamismääräys tunnistettiin Suomessa ongelmalliseksi (SuVL 10/2024 vp, U 69/2022 vp ja UJ 19/2023 vp).

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa U-jatkokirjelmässä UJ 20/2025 vp ilmaistua kantaa, jonka mukaan viestinnän luottamuksellisuuden suojaan ja muihin perusoikeuksiin puuttumisen tulee rajoittua vain välttämättömään ja sen tulee olla oikeasuhtaista. Sääntelyn ei tule johtaa laajaan ja yksilöimättömään viestinnän sisällön tunnistamiseen. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy U-jatkokirjelmän kantaan, jonka mukaan valtioneuvosto ei voi tukea ehdotettua kompromissia, sillä ehdotukseen on palautettu aiempien kompromissiehdotusten mukainen, perustuslain kannalta ongelmalliseksi todettu tunnistamismääräys.

Komission alkuperäinen esitys sisältää monia eri toimenpiteitä, joilla jatkossa voidaan parantaa lasten suojelua seksuaaliselta väkivallalta ja estää sitä esittävän materiaalin välittämistä verkossa. Liikenne- ja viestintäministeriö pitäisi hyvänä, että neuvotteluja saataisiin edistettyä niiden komission esittämien toimenpiteiden osalta, joihin ei liity tunnistamismääräyksen kaltaisia ongelmallisuuksia.